

Verdipapirsentralen ASA
Postboks 1174 Sentrum
0107 OSLO

VÅR REFERANSE
23/16311

DERES REFERANSE

DATO
25.09.2024

Tilsynsrapport

1. Innledning

Finanstilsynet har gjennomført årlig tilsyn av Verdipapirsentralen ASA ("Euronext Securities Oslo"/"ES-OSL") i tråd med CSDR (Europaparlaments- og rådsforordning (EU) nr. 909/2014)¹ artikkel 22. Perioden som har vært gjenstand for tilsyn er 1. januar til 31. desember 2023 ("tilsynsperioden").

Minimumskrav til hvilken dokumentasjon Finanstilsynet skal innhente i forbindelse med det årlige tilsynet er fastsatt i kommisjonsforordning (EU) 2017/392² (RTS 2017/392) artikkel 40-43. Finanstilsynet har i tråd med RTS 2017/392 artikkel 40 nr. 2 bokstav c bedt om ytterligere informasjon som er nødvendig for at Finanstilsynet skal kunne kontrollere at ES-OSL har overholdt kravene i CSDR i tilsynsperioden. I tillegg gjennomførte Finanstilsynet et møte med ES-OSL 25. april 2024 (tilsynsmøtet) med fokus på IT-virksomheten i ES-OSL.

Til grunn for tilsynsrapporten ligger Finanstilsynets foreløpige rapport av 27. juni 2024 ("Rapporten") og ES-OSLs kommentarer til Rapporten av 2. september 2024 ("Tilsvaret").

Kopi av denne rapporten bes sendt foretakets revisor.

2. CSD-linker hvor ES-OSL er mottakende verdipapirsentral

2.1. Rettslig grunnlag

Kravene til CSD-linker følger av CSDR artikkel 48 samt RTS 2017/392 artikkel 84-86.

Etter CSDR artikkel 26 nr. 2 er ES-OSL forpliktet til å innføre retningslinjer og prosedyrer som er tilstrekkelig effektive til å sikre at forordningen overholdes.

¹ Gjennomført i norsk rett i verdipapirsentralloven § 1-1 første ledd

² Gjennomført i norsk rett i verdipapirsentralforskriften § 1 (4)

2.2. Finanstilsynets vurdering i Rapporten

ES-OSL er mottakende verdipapirsentral i CSD-linker der henholdsvis [REDACTED] og [REDACTED] er anmodende verdipapirsentraler. Finanstilsynet noterte i Rapporten at ES-OSL har hatt utfordringer med å identifisere hvorvidt relasjonen til [REDACTED] er en CSD-link hvor foretaket er mottakende verdipapirsentral, og at ES-OSL ville fortsette oppfølgingen av [REDACTED] for å få kartlagt omstendighetene rundt deres linkoppsett. Finanstilsynet uttrykte en forventning om at ES-OSL påser at det er fastsatt prosedyrer for å identifisere CSD-linker der ES-OSL er mottakende verdipapirsentral, og dermed sikrer at ES-OSL overholder kravene i RTS 2017/392 artikkel 84 nr. 1.

2.3. ES-OSLs kommentarer i Tilsvaret

ES-OSL bekreftet i Tilsvaret at [REDACTED] er under oppfølging for å få kartlagt omstendighetene rundt deres linkoppsett. Ifølge ES-OSL har imidlertid [REDACTED] meddelt at de ikke deler ES-OSLs syn på at det aktuelle oppsettet er en CSD-link, og saken er fortsatt under oppfølging.

Videre opplyste ES-OSL at det nå er etablert rutine for å identifisere CSD-linker der ES-OSL er mottakende verdipapirsentral.

2.4. Finanstilsynets konklusjon

Finanstilsynet forventer at ES-OSL innen 31. desember 2024 får bragt klarhet i hvorvidt relasjonen med [REDACTED] skal anses for å være en CSD-link, og at ES-OSL sørger for å overholde kravene i RTS 2017/392 artikkel 84 nr. 1 bokstav f til i dersom det er tale om en CSD-link. Informasjon om at ES-OSL har fastsatt rutine for å identifisere CSD-linker der ES-OSL er mottakende verdipapirsentral, tas til etterretning.

3. Sekundærinnføring av verdipapirfond ved bruk av overføringsagent

3.1. Rettslig grunnlag

Krav til avstemming der det benyttes overføringsagent ved innføring av finansielle instrumenter i verdipapirsentralen ("transfer agent-modellen") følger av RTS 2017/392 artikkel 62.

Ifølge RTS 2017/392 artikkel 64 nr. 1 skal en verdipapirsentral minst en gang i året foreta en gjennomgang av sitt samarbeid og informasjonsutveksling med bl.a. overføringsagenter.

Etter CSDR artikkel 26 nr. 2 er ES-OSL forpliktet til å innføre retningslinjer og prosedyrer som er tilstrekkelig effektive til å sikre at forordningen overholdes.

3.2. Finanstilsynets vurderinger i Rapporten

Finanstilsynet påpekte i Rapporten at det i tilsynsperioden ikke ble foretatt en tilstrekkelig gjennomgang av fondslinken der [REDACTED] er overføringsagent og [REDACTED] er kontofører og distributør. Oppfølgingen gjennom daglige avstemmingsrutiner og kontrollen av kontoførerne gjennomført sommeren 2023, var etter Finanstilsynets vurdering ikke tilstrekkelig til å oppfylle kravet i RTS 2017/392 artikkel 64 nr. 1. Dette kunne tyde på at ES-OSL ikke hadde tilstrekkelige prosedyrer som sikret at kravene i CSDR ble overholdt.

3.3. ES-OSLs kommentarer i Tilsvaret

ES-OSL erkjente i Tilsvaret at prosedyren for gjennomgang av linker har vært mangelfull i det den ikke omtalte gjennomgang av fondslinker særskilt. ES-OSL informerte om at prosedyren nå er oppdatert.

3.4. Finanstilsynets konklusjon

Det er Finanstilsynets konklusjon at ES-OSL ikke hadde foretatt en tilstrekkelig gjennomgang av fondslinken i tilsynsperioden og dermed ikke oppfylt kravet i RTS 2017/392 artikkel 64 nr. 1. Finanstilsynet noterer at prosedyren for gjennomgang av linker nå er oppdatert til også å omfatte fondslinker.

4. Organisering

4.1. Rettslig grunnlag

Det følger av CSDR artikkel 26 nr. 1 at en verdipapirsentral skal ha solide styringsordninger som omfatter en klar organisasjonsstruktur med veldefinert, gjennomsiktig og konsekvent ansvarsfordeling. Dette er gjentatt i RTS 2017/392 artikkel 49 nr. 4, der det også fremkommer at rapporteringslinjene mellom styret og den øverste ledelsen ("senior management") skal være klare og direkte for å sikre at den øverste ledelsen er ansvarlig for sine resultater.

"Øverste ledelse" ("senior management") er i CSDR artikkel 2 nr. 1 underpunkt 46 definert som "de fysiske personer som utøver ledelsesfunksjoner i en verdipapirsentral og er ansvarlige for verdipapirsentralens daglige ledelse og overfor ledelsesorganet".

4.2. Finanstilsynets vurderinger i Rapporten

4.2.1. Mulig dobbeltrolle

I juni 2023 ble ES-OSLs styreleder også øverste leder for Euronext Securities³. Han har fra det tidspunktet vært nærmeste administrative leder til ES-OSLs daglige leder. Euronext har utarbeidet en policy for sin matrisestruktur [REDACTED] og et tillegg til denne policyen [REDACTED] som ifølge ES-OSL blant annet skal sikre objektiviteten og uavhengigheten til daglig leder.

Finanstilsynet påpekte i Rapporten at styret har en tilsynsfunksjon overfor daglig leder og at det derfor skal være en klar rollefordeling mellom ledelsesorganene. Det var Finanstilsynets vurdering at styrets tilsynsfunksjon ble uklart når styreleder også var daglig leders nærmeste administrative leder. Finanstilsynet pekte videre på at flere av eskaleringsmulighetene i [REDACTED] ville være problematiske ettersom styrelederen bl.a. ville ha en dobbeltrolle i tilfeller der det ble en konflikt mellom det lokale styret og øverste leder for Euronext Securities.

Det var Finanstilsynets vurdering i Rapporten at en slik organisering var egnet til å skape interessekonflikter og en uklart rollefordeling.

4.2.2. Øverste ledelse

ES-OSLs styre har vedtatt at foretakets "øverste ledelse", slik definert i CSDR, kun skal bestå av daglig leder. Finanstilsynet påpekte i Rapporten at vi ikke er enig i denne tolkningen og la til grunn

³ Euronext Securities er betegnelsen på de fire CSD-ene i Euronext-gruppen.

at "øverste ledelse" skal bestå av daglig leder og andre faktiske ledere av virksomheten. Etter Finanstilsynets vurdering taler ordlyden i CSDR artikkel 2 nr. 1 underpunkt 46 for at "senior management" består av flere enn bare daglig leder da bestemmelsen omtaler både personer og funksjoner i flertall. Finanstilsynet pekte også på at departementet i forarbeidene til verdipapirsentralloven som gjennomfører CSDR la til grunn at "senior management" tilsvarte daglig leder og andre faktiske ledere av virksomheten, se prop.7 L (2018-2019) punkt 9.5.2. Ordlyden i verdipapirsentralloven § 2-1 om politiattest underbygger også dette, da bestemmelsen pålegger "faktiske ledere" å innhente politiattest.

Finanstilsynet understreket i Rapporten at det var av stor viktighet for Finanstilsynet å få informasjon om endringer i den faktiske ledelsen og vurdere egnetheten av disse lederne. Dette er også i tråd med reguleringen av andre foretak under tilsyn av Finanstilsynet.

4.3. ES-OSLs kommentarer i Tilsvaret

4.3.1. Mulig dobbeltrolle

ES-OSL påpekte i Tilsvaret at Euronext-gruppen søker å ha en organisasjonsstruktur i alle sine konsernselskaper som er veldefinert, gjennomsiktig og med konsekvent ansvarsfordeling. ES-OSL uttrykte forståelse for at Finanstilsynet likevel foretrakk å se organisasjonen endret og at de ville adressere situasjonen gjennom passende tiltak. ES-OSL har i ettertid informert Finanstilsynet om at de vil velge en ny styreleder og at nåværende styreleder skal fortsette som ordinært styremedlem.

4.3.2. Øverste ledelse

I Tilsvaret fastholdt ES-OSL sin tolkning av CSDR om at "senior management" kan bestå av kun daglig leder. ES-OSL anførte at definisjonen av "senior management" omtaler personer og funksjoner i flertall ettersom CSDR tar høyde for at det i ulike land kan være mulig å registrere flere daglige ledere. ES-OSL påpekte videre at "senior management" er benyttet tre ganger i CSDR (i tillegg til i selve definisjonen) og 34 ganger i RTS 392 og at sammenhengen som begrepet er brukt i styrker deres tolkning. ES-OSL viste her blant annet til RTS 392 artikkel 47 nr. 2 bokstav c og artikkel 49 nr. 4, og viste til at bestemmelsene refererer til rapporteringslinjen fra "senior management" til "management body" og at "senior management" er ansvarlig for selskapets resultater overfor styret. ES-OSL påpekte at det er kun administrerende direktør som har rapporteringslinje til styret og som er ansvarlig overfor styret, og at en tolkning der "senior management" skal omfatte foretakets faktiske ledelse vil medføre uoverensstemmelse mellom selskapsretten og CSDR.

ES-OSL var videre ikke enig i at forarbeidene til verdipapirsentralloven (prp. 7 L 2018-2019 (punkt 9.5.2)) inneholder relevante tolkningsbidrag da forarbeidene omhandler hvordan kravene til god vandel skal dokumenteres. ES-OSL påpekte også at det vil være kompliserende for en hensiktsmessig organisering av gruppen dersom de må operere under ulike fortolkninger av "senior management" fra gruppens tilsynsorganer. ES-OSL påpekte avslutningsvis at de gjerne vil holde Finanstilsynet informert om endringer i den øverste ledergruppen, og ved behov kan levere relevant dokumentasjon i forhold til egnethetsvurderinger til Finanstilsynet.

4.4. Finanstilsynets konklusjon og vedtak

Finanstilsynet tar til etterretning at ES-OSL vil velge en ny styreleder, og vurderer at dette vil ivareta forholdene Finanstilsynet påpekte i Rapporten.

Det er Finanstilsynets vurdering at "senior management" i CSDR artikkel 2 nr. 1 underpunkt 46 skal tolkes som daglig leder og andre som deltar i den faktiske ledelsen i verdipapirsentralen. Dette er etter Finanstilsynets vurdering en naturlig tolkning av ordlyden og også slik Finansdepartementet har tolket bestemmelsen i forbindelse med gjennomføring av CSDR i norsk rett. Det vises her til verdipapirsentralloven § 2-1 annet ledd som også omfatter "andre som deltar i den faktiske ledelsen". Det ville ikke gitt mening å ilegge disse en plikt til å fremlegge politiattest dersom de ikke var omfattet av kravet i CSDR artikkel 27 nr. 1 og RTS 2017/392 artikkel 13.

Finanstilsynet kan ikke se at en slik tolkning er problematisk ved bruk av bestemmelsene i CSDR og RTS 2017/392. Finanstilsynet viser videre til fortalen til CSDR punkt 36 hvor det står at definisjonene i CSDR ikke søker å endre kompetansefordelingen som følger av den lokale selskapsretten. Daglig leders kompetanse følger av allmennaksjeloven.

Finanstilsynet pålegger ES-OSL til enhver tid å være organisert i samsvar med vår forståelse og slik at "senior management" skal forstås å være daglig leder og andre som deltar i den faktiske ledelsen i foretaket.

Dette vedtaket kan påklages innen 3 uker etter at det er mottatt. Klage sendes til Finanstilsynet. Klageinstans er Finansdepartementet. Forvaltningsloven §§ 18 og 19, om partenes adgang til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter, gjelder. Det kan søkes om utsatt iverksetting av vedtaket, jf. forvaltningsloven § 42.

5. Rapportering og datakvalitet

5.1. Rettslig grunnlag

For å kunne avgjøre om ES-OSL er av vesentlig betydning for verdipapirmarkedene i andre land ifølge kommisjonsforordning (EU) 2017/389 artikkel 5 og 6, må ES-OSL rapportere visse indikatorer til ESMA. Det samme må også gjøres for å identifisere hvilke sentralbanker som utsteder de "mest relevante oppgjørsvalutaene", jf. RTS 2017/392 artikkel 2.

ES-OSL skal ifølge RTS 2017/392 artikkel 42 nr. 1 oversende en rekke statistiske opplysninger til Finanstilsynet i forbindelse med det årlige tilsynet.

Etter CSDR artikkel 26 nr. 2 er ES-OSL forpliktet til å innføre retningslinjer og prosedyrer som er tilstrekkelig effektive til å sikre at forordningen overholdes.

5.2. Finanstilsynets vurderinger i Rapporten

Finanstilsynet var i Rapporten kritisk til at rapporterte tall til ESMA hadde inneholdt vesentlige feil over flere år uten å bli avdekket før ESMA stilte spørsmål ved tallene. Feilene hadde også ført til at statistikk sendt Finanstilsynet i forbindelse med det årlige tilsynet for 2022 inneholdt feil. Dette skjedde til tross for at Finanstilsynet i tilsynsprosessen for 2022 hadde stilt flere spørsmål til disse tallene og fått bekreftet at tallene var korrekte. I Rapporten understreket Finanstilsynet viktigheten av at korrekt informasjon oversendes.

Finanstilsynet påpekte at prosedyren som var gjeldende i tilsynsperioden [REDAKERT] ikke anga noen krav til kvaliteten på dataene som skulle rapporteres. For å sikre datakvaliteten påpekte Finanstilsynet at krav til validering enten burde fremkomme av denne prosedyren eller av mer detaljerte prosedyrer for den enkelte rapportering.

5.3. ES-OSLs kommentarer i Tilsvaret

ES-OSL ga i Tilsvaret uttrykk for at de tar Finanstilsynets anmerkninger om datakvalitet svært alvorlig og erkjente at kvalitetskontrollen i tidligere års rapporteringer har vært mangelfull. ES-OSL opplyste at de har fastsatt ny prosedyre for utarbeidelse av statistikk og rapportering av data. Videre er prosedyren [REDAKERT] oppdatert med henvisninger til de mer detaljerte prosedyrene og de krav til validering og kvalitetskontroll som følger av disse.

5.4. Finanstilsynets konklusjon

Finanstilsynet ser alvorlig på at rapporterte tall til ESMA inneholdt feil over flere år uten at dette ble oppdaget samt at statistikk sendt til Finanstilsynet i forbindelse med det årlige tilsynet for 2022 også inneholdt feil.

Finanstilsynet tar til etterretning at ES-OSL har fastsatt en ny prosedyre for utarbeidelse av statistikk og rapportering av data for å styrke kvalitetskontrollen, samt oppdatert eksisterende prosedyre for myndighetsrapportering i henhold til Finanstilsynets kommentarer.

6. Oppgjørdisiplin

6.1. Rettslig grunnlag

Ifølge kommisjonsforordning (EU) 2018/1229 om oppgjørdisiplin (RTS 2018/1229) artikkel 15 skal verdipapirsentraler publisere informasjon om oppgjørsgard på sin nettside.

Av RTS 2018/1229 artikkel 13 nr. 2 følger det at verdipapirsentraler skal opprette samarbeidsordninger med de deltakerne som har størst innvirkning på deres oppgjørssystemer for verdipapirer, og eventuelt med berørte sentrale motparter og handelsplasser, for å analysere de viktigste årsakene til manglende oppgjør.

Etter CSDR artikkel 26 nr. 2 er ES-OSL forpliktet til å innføre retningslinjer og prosedyrer som er tilstrekkelig effektive til å sikre at forordningen overholdes.

6.2. Finanstilsynets vurderinger i Rapporten

ES-OSL har i tråd med RTS 2018/1229 artikkel 15 offentliggjort informasjon om oppgjørsgard i oppgjørssystemet VPO NOK for 2023 på sin nettside. Det var Finanstilsynets vurdering i Rapporten at de offentliggjorte tallene for falte handler inneholdt feil. Finanstilsynet påpekte derfor viktigheten av korrekt informasjon og ba ES-OSL om å kontrollere og eventuelt korrigere offentliggjort informasjon.

Finanstilsynet forstod det videre slik at ES-OSL ikke hadde utformet skriftlige rutiner knyttet til RTS 2018/1229 artikkel 13 nr. 2 om opprettelse av samarbeidsordninger for å analysere de viktigste årsakene til manglende oppgjør.

6.3. ES-OSLs kommentarer i Tilsvaret

ES-OSL beklaget i Tilsvaret at kontroll av datakvaliteten før publisering av informasjon om oppgjørsgrad hadde vært mangelfull. Ifølge ES-OSL skal fremtidige oppdateringer gjennomgå en "4-øynekontroll" før publisering.

ES-OSL opplyste videre at en prosedyre som beskriver prosessen for å overvåke og rapportere de ti oppgjørspartnere som har lavest oppgjørsgrad, [REDACTED], ble etablert i juli 2024. Prosedyren ble oversendt som vedlegg til Tilsvaret. Ifølge ES-OSL ivaretar prosedyren også kravene om samarbeidsordninger for å analysere de viktigste årsakene til manglende oppgjør. ES-OSL påpekte at selv om prosedyren først ble formalisert i juli 2024, har ES-OSL siden innføringen av regler om oppgjørdisiplin i 2022 fulgt nøye med på oppgjørspartnernes oppgjørsgrad og hatt tett dialog med aktører med relativ lav oppgjørsgrad.

6.4. Finanstilsynets konklusjon

Finanstilsynet tar til etterretning at feilene på nettsiden nå er rettet og at fremtidige publiseringer vil gjennomgå en forsterket kontroll. Finanstilsynet understreker igjen viktigheten av at data gjennomgås og valideres før det publiseres eller oversendes myndigheter.

Finanstilsynet noterer at ES-OSL nå har etablert en prosedyre som er ment å ivareta kravet om opprettelse av samarbeidsordninger for å analysere de viktigste årsakene til manglende oppgjør.

7. IT-virksomheten

7.1. Plassering av informasjonssikkerhetsansvarlig (CISO)

Andrelinje (compliance-funksjonen) skal være uavhengig av de andre funksjonene i foretaket, jf. RTS 2017/392 artikkel 47 nr. 3, og kunne rapportere direkte til foretakets styre, jf. RTS 2017/392 artikkel 49 nr. 9.

Finanstilsynet ble under tilsynsmøtet informert om at informasjonssikkerhetsansvarlig (CISO) i ES-OSL var organisert under Chief Technology Officer (CTO), men at han hadde en direkte rapporteringslinje til foretakets styre. Finanstilsynet påpekte i Rapporten at denne plasseringen i organisasjonen medførte at CISO ikke hadde en uavhengig rolle overfor ES-OSLs førstelinje og dermed ikke kunne anses som del av ES-OSLs andrelinje. Andrelinje må derfor bemannes med ressurser og kompetanse som kan kontrollere informasjonssikkerheten i foretaket.

ES-OSL orienterte i Tilsvaret at de har foretatt en organisasjonsendring og at CISO nå rapporterer direkte til CEO. Følgelig fungerer CISO som andrelinje da rollen er uavhengig av ES-OSLs førstelinje og ivaretar kontroller knyttet til informasjonssikkerhet i virksomheten.

Finanstilsynet tar ES-OSLs redegjørelse til etterretning.

7.2. Utkontraktering

7.2.1. Årlig gjennomgang og revisjon av utkontrakterte IT-systemer

Ifølge RTS 2017/392 artikkel 75 nr. 9 skal verdipapirsentraler sikre at IT-systemer og rammeverket for informasjonssikkerhet for foretakets hovedtjenester gjennomgås minst en gang i året og er gjenstand for revisjon. Dette gjelder også for utkontrakterte tjenester og virksomhet.

Finanstilsynet ble under tilsynsmøtet informert om at ES-OSL årlig mottar en uavhengig revisjonserklæring (ISAE 3402) fra IT-tjenesteleverandører. Revisjonsaktivitetene, som er lagt til grunn for erklæringen, er utført av leverandørenes eksterne revisor. Finanstilsynet understreket i Rapporten at det ikke er noen garanti for at ES-OSLs IT-infrastruktur inngår i testutvalget som legges til grunn for de tester som gjennomføres i revisjonen, og at ES-OSL ved mottak av ISAE-rapporter må vurdere om innholdet i rapportene er relevant og gjeldende for ES-OSL.

ES-OSL informerte i Tilsvaret at [REDAKERT] har bekreftet at ES-OSL inngikk i testutvalget for sin revisjonsrapport ISAE 3402 for 2023, og at ES-OSL vil sikre en slik bekreftelse for fremtidige revisjoner.

Finanstilsynet tar ES-OSLs redegjørelse til etterretning.

7.2.2. Dokumentasjon

Ifølge RTS 2017/392 artikkel 77 nr. 1 bokstav b skal en verdipapirsentral identifisere og opprette en fortegnelse over alle deler av dens IT-system som støtter prosessene og virksomheten som bidrar til leveringen av de tjenestene den yter, og deres respektive innbyrdes avhengighetsforhold. Dette gjelder også for utkontrakterte tjenester og virksomhet.

Finanstilsynet understreket i Rapporten at det er ES-OSLs ansvar å sikre at IT-tjenesteleverandører som ES-OSL har utkontraktert IT-tjenester til, har etablert gode rutiner og kontroller for IT-virksomheten som inngår i leveransene til ES-OSL. Basert på informasjon mottatt i tilsynsmøtet, var det Finanstilsynets forståelse at ES-OSL ikke kunne verifisere at kravet om fortegnelse over alle delene av IT-systemet var ivaretatt for utkontraktert IT-virksomhet.

[REDAKERT]

Finanstilsynet tar ES-OSLs redegjørelse til etterretning.

7.3. Tilgangsstyring

Det følger av RTS 2017/392 artikkel 75 nr. 4 at en verdipapirsentrals IT-systemer skal sikre at alle data som verdipapirsentralen har til rådighet, er beskyttet mot tap, lekkasje, ulovlig tilgang, dårlig forvaltning, utilstrekkelig føring av registre og andre risikoer knyttet til databehandling.

For å redusere muligheten for å misbruke tilgangen til opplysningene i verdipapirsentralen, påpekte Finanstilsynet i Rapporten at IT-tjenesteleverandører bør etablere løsninger for tilgangsstyring og kontrollrutiner som i størst mulig grad sørger for at tilganger tildeles og kontrolleres for konkrete oppdrag i stedet for permanente tilganger til ES-OSLs driftsmiljø. Finanstilsynet påpekte også at

ES-OSL hadde identifisert svakheter i sin flerfaktorautentisering og at denne ikke var i henhold til ES-OSLs egne krav på området.

ES-OSL opplyste i Tilsvaret at IT-tjenesteleverandørers tilganger til ES-OSLs applikasjoner og data blir tildelt i henhold til rolle og tjenstlige behov med godkjenning fra deres relevante ledere som vurderer den enkeltes egnethet. Tilgangene gis i henhold til interne retningslinjer og er gjenstand for regelmessig revisjon. ES-OSL opplyste videre at de har strammet inn sikkerhetskravene for web-baserte løsninger og oppgradert flerfaktoridentifiseringen for disse løsningene. Produksjonssetting er planlagt i Q4 2024.

Finanstilsynet tar ES-OSLs redegjørelse om tilgangsstyringer og hvilke kontroller som gjennomføres for å hindre internt misbruk, til etterretning. Finanstilsynet ber likevel ES-OSL vurdere løsninger for tilgangsstyring der det gis en tidsbegrenset tilgang ut ifra tjenstlig behov slik at muligheten til å misbruke tilgangen til ikke-tjenstlige oppslag blir ytterligere begrenset. Finanstilsynet tar til etterretning at ES-OSL har oppgradert flerfaktoridentifiseringen.

7.4. Kriseberedskap

7.4.1. Testing av krisescenarioer

Av RTS 2017/392 artikkel 76 nr. 1 framgår det at verdipapirsentraler skal ha retningslinjer for kontinuerlig virksomhet og katastrofeberedskapsplaner. Disse skal i henhold til RTS 2017/392 artikkel 79 testes minst en gang i året og omfatte scenarioer med store katastrofer og overflytting mellom det primære og sekundære driftsstedet. En verdipapirsentral skal i henhold til RTS artikkel 77 nr. 2 foreta en risikoanalyse for å fastslå hvordan ulike scenarioer påvirker kontinuiteten i dens kritiske funksjoner.

Finanstilsynet påpekte i Rapporten at testene som var gjennomført, både internt i foretaket og hos leverandører, var mangelfulle ettersom de kun omfattet overflytting mellom driftssteder og ikke tester av katastrofescenarioer. De utførte testene var heller ikke gjennomført basert på scenarioer fra risikoanalysen.

ES-OSL er i Tilsvaret enig i Finanstilsynets vurdering av at testingen av krisescenarioer kan styrkes, og i større grad ta utgangspunkt i scenarier basert på risikoanalyser. ES-OSL bemerker at testen for 2024 vil ta hensyn til Finanstilsynets merknader.

Finanstilsynet tar ES-OSLs redegjørelse til etterretning.

7.4.2. Prosess for endringsstyring

Det følger av RTS 2017/392 artikkel 79 at etter vesentlige endringer av systemene eller tilknyttet virksomhet, skal verdipapirsentralen teste sine retningslinjer for kontinuerlig virksomhet og sin katastrofeberedskapsplan.

Finanstilsynet påpekte i Rapporten at ES-OSLs endringshåndteringsprosess ikke inneholdt kontroll av om innmeldte endringer ville kunne medføre endringer i beredskapsoppsettet, og at det derfor var Finanstilsynets vurdering at ES-OSL ikke hadde tilstrekkelige retningslinjer som sørget for at de overholdt RTS 2017/392 artikkel 79.

ES-OSL ga i Tilsvaret uttrykk for at de er enige i vurderingen om at deres retningslinjer ikke tilstrekkelig sikret overholdelse av kravene i RTS 2017/392 artikkel 79. ES-OSL har derfor implementert en obligatorisk kontroll i saksbehandlersystemet som sikrer kontroll av om innmeldte endringer vil medføre endringer i beredskapsplanen.

Finanstilsynet tar ES-OSLs redegjørelse til etterretning.

8. Compliance-funksjonen

8.1. Rettslig grunnlag

Ifølge RTS 2017/392 artikkel 47 nr. 3 skal verdipapirsentraler etablere en funksjon for etterlevelse (compliance) og internkontroll med tilstrekkelige ressurser og kompetanse til å utføre oppgavene som er tillagt den funksjonen.

Videre følger det av RTS 2017/392 artikkel 49 nr. 7 at en verdipapirsentral skal ha en Chief Compliance Officer ("CCO") som skal gjennomføre rammeverket for compliance og internkontroll, herunder retningslinjer og prosedyrer som styret har fastsatt.

Etter CSDR artikkel 26 nr. 2 er ES-OSL forpliktet til å innføre retningslinjer og prosedyrer som er tilstrekkelig effektive til å sikre at forordningen overholdes.

8.2. Finanstilsynets vurderinger i Rapporten

Finanstilsynet understreket i Rapporten viktigheten av at ES-OSL har prosedyrer for å sikre at kravene i CSDR overholdes. Ifølge ES-OSLs [REDACTED], har compliance-funksjonen ansvar for å kontrollere og vurdere at foretakets prosedyrer for etterlevelse av regelverket er effektive. Finanstilsynet viste i Rapporten til at det i "Annual Compliance report 2023" fremkom at compliance ikke hadde prioritert å gjennomføre slike kontroller⁴, men heller hadde prioritert å bistå forretningsområdene med å oppdatere prosedyrer etter nye maler for gruppen. Finanstilsynet påpekte i Rapporten at den årlige gjennomgangen hadde avdekket at ES-OSL på flere områder ikke hadde etterlevd krav i CSDR og at det på disse områdene hadde manglet eller vært mangelfulle prosedyrer. Finanstilsynet var i Rapporten kritisk til at compliance-funksjonen hadde nedprioritert å kontrollere og vurdere foretakets prosedyrer, og viste til at compliance-funksjonen dermed ikke hadde kunnet avdekke de mangelfulle prosedyrene, som igjen hadde medført at ES-OSL ikke hadde etterlevd lovens krav.

Finanstilsynet påpekte i Rapporten at CCO i løpet av 2023, i tillegg til å være CCO for både ES-OSL og ES-CPH, hadde fått rollen som Head of Compliance CSDs med ansvar for oppgaver som dekker compliance-funksjonen samlet i Euronext Securities. Finanstilsynet stilte i Rapporten spørsmål ved om den nye rollen ville medføre at stillingsprosenten for CCO hos ES-OSL ville bli lavere enn de opplyste 40 %. I tillegg til CCO bestod compliance-funksjonen i tilsynsperioden av en ressurs som hadde vært ansatt i ES-OSL i 100 % stilling siden april 2023.

Det var Finanstilsynets vurdering i Rapporten at bemanningen av compliance-funksjonen ikke tilfredstilte kravene i RTS 2017/392 artikkel 47 nr. 3. Finanstilsynet la særlig vekt på at flere av

---

⁴ Kontrollen er i "Annual Compliance report 2023" omtalt som "an annual control of business procedures".

oppgavene som var pålagt compliance-funksjonen enten i RTS 2017/392 eller i ES-OSLs egne retningslinjer, ikke var gjennomført.

8.3. ES-OSLs kommentarer i Tilsvaret

ES-OSL påpekte i Tilsvaret at de siden 2022, og utnevnelsen av den nye CCO-en, hadde fokusert på å øke modenhetsnivået for compliance på tvers av ES-OSL med ulike aktiviteter og listet opp flere aktiviteter som var gjennomført. Ifølge ES-OSL hadde det vært ambisiøst å drive disse aktivitetene i parallell med gjennomføringen av compliance-planen for 2023, men ES-OSL mente det hadde vært viktig å gjennomføre disse for å styrke sine compliance-kapabiliteter fremover.

ES-OSL opplyste i Tilsvaret at de vil jobbe med ulike tiltak for å sikre tilstrekkelig kapasitet i årene fremover. ES-OSL vil blant annet se videre på oppgaver som kan overføres til Group Compliance for å avlaste arbeidsmengden til compliance-funksjonen i ES-OSL.⁵ ES-OSL vil videre prioritere forpliktelsene i prosedyrene til compliance og utføre planlagte kontroller. Samarbeidet innenfor compliance på tvers av Euronext Securities vil fortsette. I tillegg vil ES-OSL gjennomføre en helhetlig vurdering av compliance-oppgavene som ligger i ES-OSL, og kapasiteten som er nødvendig for å levere på disse, og deretter vurdere ytterligere tiltak for å styrke kapasiteten i compliance-funksjonen i ES-OSL. ES-OSL vil gi en oppdatering på dette arbeidet til Finanstilsynet innen utgangen av oktober.

Når det gjelder prioriteringen av å implementere konsernets nye maler for prosedyrer, understreket ES-OSL i Tilsvaret at dette arbeidet var mer omfattende enn en ren konvertering til ny mal. Arbeidet inkluderte å identifisere nye prosedyrer og oppdatere eksisterende prosedyrer når det gjaldt blant annet struktur, innhold, ansvar og systemer.

ES-OSL erkjente i Tilsvaret at kapasiteten til compliance-funksjonen ikke hadde vært tilstrekkelig til å dekke de planlagte oppgavene. Videre opplyste ES-OSL at de er i rute med å gjennomføre aktivitetene som beskrevet i compliance-planene for 2024.

8.4. Finanstilsynets konklusjon

Det er Finanstilsynets vurdering at ES-OSLs bemanning av compliance-funksjonen i tilsynsperioden ikke tilfredstilte kravene i RTS 2017/392 artikkel 47 nr. 3. Finanstilsynet noterer at ES-OSL i tilsynsperioden har gjennomført tiltak for å styrke compliance-funksjonen og at dette har vært ressurskrevende. Finanstilsynet er likevel kritisk til at dette har medført at krav til å kontrollere og vurdere foretakets prosedyrer for etterlevelse av CSDR er blitt nedprioritert. Finanstilsynet viser til at foretaket på flere områder har manglet eller hatt mangelfulle retningslinjer og prosedyrer, og at ES-OSL dermed ikke overholdt kravene til tilstrekkelig effektive retningslinjer og prosedyrer i CSDR artikkel 26 nr. 2. Finanstilsynet påpeker at ES-OSL til enhver tid må sikre at de har tilstrekkelige ressurser til å følge opp lovpålagte krav.

Finanstilsynet noterer at ES-OSL planlegger ulike tiltak for å sikre tilstrekkelig kapasitet fremover. Et av tiltakene angitt i Tilsvaret var å se på hvilke oppgaver som kunne overføres til Group Compliance. Når det gjelder de andre konkrete tiltakene som ble nevnt, ser ikke Finanstilsynet at dette nødvendigvis vil styrke kapasiteten til compliance-funksjonen i ES-OSL på kort sikt.

---

⁵ Finanstilsynet har i ettertid mottatt melding om utkontraktering av personvernombud fra ES-OSL til foretakets morselskap hvor et av formålene med utkontrakteringen var å avlaste compliance-funksjonen i ES-OSL.

Finanstilsynet noterer imidlertid at ES-OSL vil vurdere ytterligere tiltak for å styrke kapasiteten i compliance-funksjonen etter en helhetlig vurdering av oppgavene som ligger i ES-OSL. Finanstilsynet vil følge opp dette og forventer at ytterligere tiltak vil bli gjennomført for å styrke kapasiteten til compliance-funksjonen i ES-OSL og sikre tilstrekkelig bemanning.

For Finanstilsynet

Marte Voie Opland
seksjonsleder

Liv I. Grønlien
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.